

גנזי המלך

ארבע נופות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

305

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"עַל פִּי ה' יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל פִּי ה' יַחֲנוּ כָּל יְמֵי
אֲשֶׁר יִשְׁכַּן הָעָנָן עַל הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ"

מבלי לשאול שאלות

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

ואין ההבנה, או אי הבנה, משנה מאומה. קיום רצון ה' עומד לפני ותו לא. זו מעלת האמונה לא לקבל דבר מכיון שאני מבין אותו, אלא מכיון שרצון ה' הוא המחייב אותי.

אברהם אבינו הלך לעקוד את בנו למרות שהשכל שלל פעולה זו. השטן הסית אותו בטענות שכליות ואברהם ענה: "על מנת כן!" בלי כל חשבון שכלי בחיוב הדבר, או שלילתו. אלא, קבלת דבר ה' בתמימות. ומעלת התמימות היא כצנינים בעיני השטן והוא משתדל להסית את האדם שיבטל מעלה זו מלבו. וברש"י על הפסוק: "זאת תִּקַּח הַתּוֹכָה" (במדבר יט) 'לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר: "מה המצוה הזאת? ומה טעם יש בה?" לפיכך כתב בה חוקה. גזרה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה' ע"כ.

השטן דוחף את האדם לבקורת השכל ולהמנע מהתבטלות כלפי ה'. וגישה זו לקבל הדברים מכיון שההבנה מחייבת אותם, היא גישת אומות העולם ולא גישת ישראל. ומפורש בגמרא (שבת פח): 'א"ר המא ברבי חנינא: "פְּתוּחָהּ פְּעֻצֵי

הגישה השכלית להבין כל דבר ואם לא מבינים אותו אזי לא מקבלים אותו נובעת מגאווה. האמונה בה' נקבעת במי שמבטל עצמו ומכניע את כחותיו, משים עצמו כבהמה ומקבל את הדברים למרות שאינו מבינם. כלל ישראל הקדימו "נְעֻשָׁה" ל"נְשָׁמָע" ('שמות' כד) ובטלו עצמם, לא הסכמה הנובעת מכיון שאני מבין את הדבר, אלא מכיון שזה רצון ה' אזי אני בטל ומבוטל כלפי רצון זה ועושה אותו.

באדם הוטבע הכח לשאוף לחדשות, יצר הסקרנות דוחף אותו לדעת ולהבין הכל וכח זה משמש את האדם לצורך קניית חכמה, אמנם לפעמים צריך להסתייג מהגישה השכלית בהבנת דברים מסוימים, למרות שהכח הטבעי שואף לדעת ולהבין כל אחד לפי מדת שכלו והבנתו, קיימים לגביו דברים שהוא אינו מסוגל להבין כראוי.

והנה מדרכי בני האדם, כי הצעיר שטבעו חי ותוסס והוא ער לנעשה סביבו, אם אינו מבין דבר מסוים מיד הוא שולל ומבקר את הדבר ואינו מקבלו כלל, משא"כ האדם המבוגר שטבעו נעשה קר ואדיש, אם אינו מבין דבר מסוים אז הוא קובע לעצמו כי דבר זה אינו מובן לו ומשכיח את הבעיה ממנו, לא מתוך בקורת ושלילה אלא מתוך התעלמות. גישות אלו בעיני אמונה שכיחות הם מאד, יש האומרים: וכי שייך להקשות על הבורא? כך הוא עושה ומה אפשר לעשות?! לא מקבלים את הדבר, אלא משלימים בעל כורחם עם מציאות שאינה מתקבלת על דעתם. אמנם ב' דרכים אלו הם היפך האמונה;

המשך בעמ' 2 <<<

תמונות מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א ברחבי הארץ בשבוע האחרון

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 1

היין' וביאר הסבא זצ"ל מקלם מרן הרש"ז: כי חז"ל מלמדים אותו בזה: **'כל הרואה'** בלי שום הבדל. אפילו חז"ל על עצמם אמרו את זה, שאם רואים שאנשים עושים מעשי השחתה גדולים, אל יחשוב כל אחד; מה ממני יהלוך, אני אף פעם לא אגיע למעשי השחתה כזו, אלא **'כל הרואה'** מעשה השחתה, אפילו אם הוא צדיק ורחוק כרחוק מזרח ממערב מהשחתה כזו, צריך לגדור את עצמו בגדרים שלא יגיע להשחתה כזאת.

אף האנשים המושחתים שעשו את מעשי ההשחתה, לא בפעם אחת הגיעו אליהם, אלא כבר היה גרעין ראשון, ממנו צמח וגדל הרע לאט לאט. ואם כן יכול להיות אמנם רחוק אני מקצה האחרון של ההשחתה, אבל אולי קרוב אני להתחלתה? אולי עדין ההשחתה אצלי בגרעין הראשון שלה, שממנו אפשר לה לצמוח ולהתפתח. לכן **'יזיר עצמו מן היין'** שזהו התחלת הסוטה.

הגה"צ מו"ר משה רוזנשטיין זצ"ל משגיח דישיבת 'לומז'ה' אמר על דור המדבר: איך ירדו כל כך פלאים אחרי שכבר הגיעו למדרגת נבואה? הלא לא מצינו על נביאים אחרים שיעבדו עבודה זרה ח"ו, או יתגעגעו אחרי דברים קטני ערך.

אלא כל הנביאים הגיעו לנבואה ע"י עמל ויגיעה, לכן נשאר במדרגתם כל ימי חייהם. אבל דור המדבר לא הגיעו למדרגת נבואה על ידי עמל ויגיעה, אלא הקב"ה נתן להם מתנה, כי רצה להכשירם לקבלת התורה, אבל לא נשתנתה הפנימיות שלהם, לכן תיכף ססרה הנבואה מהם, היו אנשים פשוטים וחטאו.

כעין זה ראיתי בשם האדמו"ר ר' אהרן מקרלין זצ"ל על הפסוק (שמות' יט): **'נְקַדְשֶׁם הַיּוֹם וּמָחָר'** במעמד הנבחר נתעלו ישראל לדרגת מלאכי עליון, מובן שקדושה זו שנתקדשו ישראל בזמן ראיית פני הקב"ה לא יכלה לשמש ערובה שתמשך להבא וזהו: **'נְקַדְשֶׁם הַיּוֹם'** התקדשו היום בקדושה שכזו, שתשאר לכם גם למחר אחרי קבלת התורה. (דרכי מוסר') ■

אעפ"כ לא יעברו על רצון השם. וזה טעם: **'וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִשְׁמַרְתּוֹ ה' וְלֹא יִסְעוּ. כִּי מִירַאת הַשָּׁם וּמִשְׁמַרְתּוֹ מִשְׁמַרְתּוֹ מִצְוֹתוֹ לֹא יִסְעוּ. וְכֵן אִם יִהְיֶה הַעֲנָן יָמִים מִסְפָּר; כַּשָּׁנִים, או שְׁלֹשָׁה יָמִים וְהָיוּ הָעַם יֹעֲצִים מֵאֵד וְעֵנָה בְּדַרְךְ כַּחֵם, יַעֲשׂוּ רִצּוֹן הַשָּׁם לִלְכֹת אַחֲרַי הַעֲנָן'** ע"ש.

כלל ישראל מטופלים בילדים ורכוש, עקבו בסבלנות אחרי רצון ה' והתבטלו לגבי הנהגת המסע וקשייו. לא באו בקושיות מדוע יעזבו מקום שרק עכשיו נתיישבו בו? ומה טעם של נסיעה וחניה הנראים לפעמים מיותרים ובלתי מובנים? **עַל פִּי ה' יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל פִּי ה' יִחַנּוּ!** לא הרהרו מאומה ורק קיימו רצון ה'. ונסיונות המסע השרישו בכלל ישראל את האמונה לקבל את רצון ה' מתוך התבטלות ולא מתוך הבנה עצמית של ציווי ה'. **'אָנֹכִים וְבָקֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'** (תהילים' לו). האדם צריך לשאוף להגיע למעלת אדם. מדרגת אדה"ר. ומצד שני, צריך לשים עצמו כבהמה. לקבל את רצון ה' בלי הרהור! זו מעלת האמונה ולמעלה זו צריך לשאוף להשיגה. (אור יחזקאל')

'וְזָכְרְנוּ אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמַצְרַיִם חָנֹם אֶת הַקְּשָׁאִים וְאֶת הָאֲבֻבִים וְאֶת הַחֲצִיר וְאֶת הַבְּצָלִים וְאֶת הַשּׁוּמִים' (במדבר' יא)

צריך להבין, הלא מדובר בדור דעה ו'ראתה שפחה על הים, מה שלא ראו נביאים' (רש"י 'שמות' טו). כולם הגיעו לנבואה ופתאום הם בוכים שחסר להם בצל, או חתיכת אבטיח, או שומים? רואים מזה דבר מפליא שאנשים שהגיעו כבר למדרגה הגבוהה ביותר יכולים לשכוח את הכל ולהתגעגע לחתיכת בצל. לומדים מזה יסוד גדול **'אֲשֶׁרִי אָנֹכִים מְפַחַד תְּמִיד'** (משלי' כח). שאפילו הגיע למדרגה הכי גדולה, צריך האדם לפחד שלא יפול למדרגה הכי שפלה. **חז"ל אומרים** (ברכות סג.): **'כל הרואה סוטה בקלקולה, יזיר עצמו מן**

הַיַּעַר' (שיר השירים' ב) למה נמשלו ישראל ל"תפוח"? לומר לך; מה "תפוח" זה, פריו קודם לעליו, אף ישראל הקדימו **"נְעֻשָׁה"** ל"נְשָׁמָע".

הוא צדוקי דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא ויתבה אצבעתא דידיה (רש"י אצבעות ידיו) תותי כרעא וקא מיינן בהו (היה ממעכן ברגליו ואינו מבין, מתוך טירדא) וקא מבען אצבעותיה דמא, א"ל: **"עמא פיזא (נמהר) דקדמיתו פומיכו לאודניכו (קודם ששמעתם אותה היא קשה. ואם תוכלו לעמוד בה, קבלתם עליכם לקיימה) אכתי בפחזתיכו קיימיתו, ברישא איבעיא לכו למשמע, אי מציתו קבליתו ואי לא, לא קבליתו."** א"ל: **"אנן דסגינן בשלימותא, כתיב בן: 'תַּמַּת יְשָׁרִים תִּנְחָם'** (משלי' יא). הנך אינשי דסגן בעלילותא, כתיב בהו: **'נְסָלָךְ בְּגֵדִים יִשְׂעוּ'** "ע"כ וברש"י שם: **'דסגינן בשלימותא' – 'התהלכנו עמו בתום לב כדרך העושים מאהבה וסמכנו עליו שלא יטעננו בדבר שלא נוכל לעמוד בו'** ע"כ.

הגוי קובע; כי קבלת דבר בלי בקורת עצמית, הסכמה לעשות, לפני שהדבר נשמע ומוכן, דבר זה נובע מפזיזות. ועל כן ענה לו רבא: זו השקפת "הנך אינשי דסגן בעלילותא", משא"כ אנן המתהלכים לפניו בתום לב נאמר בנו: **'תַּמַּת יְשָׁרִים תִּנְחָם'**. היהודי מתנהג בתמימות כלפי רצון ה', מדת התמימות מנחה אותו לקבל כל דבר מתוך התבטלות ודרך זו היא דרך האמונה. ולצורך השרשת גישה זו בכלל ישראל, הוליד הקב"ה את אבותינו ארבעים שנה במדבר ומסע זה היה בית ספר לאמונה. **"וְלִפִּי הַעֲלוֹת הָעֲנָן מֵעַל הָאֹהֶל וְאֶחָדֵי כוּ יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְמִקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁפֹן שָׁם הָעֲנָן שָׁם יִחַנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: עַל פִּי ה' יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל פִּי ה' יִחַנּוּ"** (במדבר' ט).

ועיין ברמב"ן בהדגשת פסוקים אלו: **'וטעם וּבְהֶאֱרִיךְ הָעֲנָן לומר: כי אם יאריך הענן על המשכן ימים רבים. והמקום ההוא איננו טוב בעיניהם והיו חפצים ומתאווים מאד לנסוע מן המקום,**

דברי הלכה

מלאכת בורר

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע והמשנה ברורה'

6. **'ביד'**, כולל אף להשתמש במזלג וכפית וסכין בזמן שמשתמש בהם דרך אכילה.
 7. **'לאלתר'** - הכונה; הזמן שבערך צריך להכין לסעודה ואז מותר להתחיל באותו זמן קודם הסעודה. **וי"א:** שכל תוך חצי שעה נחשב לאלתר. ובסעודות גדולות שצריך הרבה זמן, מותר כל מה שצריך לאותה סעודה להתחיל קודם. ■

מספק, יש בו דין בורר. אך במין אחד שיש בו חתיכות גדולות וקטנות מותר להוציא את החתיכות הקטנות שאינו רוצה לאכלם.
 4. אף בכלים ובגדים יש איסור בורר. ולכן יש להקפיד להוציא דוקא את הבגד שרוצה ללבוש.
 5. אם המין שרוצה מונח תחת המין שאינו רוצה אין בזה בעיה של בורר ומותר לסלק את העליון כדי להגיע לתחתון.

1. ישנם ג' תנאים להתיר פסולת ואוכל - **א. אוכל מתוך פסולת ב. ביד ג. לאלתר.**
 2. הגדרת פסולת ואוכל – אף בשני מיני מאכלים כשלא רוצה לאכול אחד מהמינים נחשב לפסולת ואסור להוציא את המין שאינו רוצה לאכול.
 3. מין אחד ובשני טעמים; **כגון:** עוף צלוי ועוף מבושל נחשב לשני מינים ויש בו איסור בורר. תפוחים מתוקים וחמוצים

שו"ת

אמירה לגוי בשבת

ההלכות באדיבות 'הליכות עולם' מהרה"ג הרב רם כהן שליט"א

בטוח שמותר לו לרמז ואיך לרמז המשיך בדרכו בלי לאמר לו כלום. **האם יכל יצחק לומר לו שיבוא לתקן במוצ"ש, או לא? ומדוע.**

תשובה: מותר לרמז בשבת על מוצאי שבת. **כתב השו"ע:** 'מותר לומר לחברו: "הנראה בעיניך שתוכל לעמוד עימי לערב" אע"פ שמתוך כך מבין שצריך לו לערב לשוכרו, אבל לא יאמר" "היה נכון עימי לערב"'. **וכתב המשנ"ב:** דהוא הדין דמותר לומר לגוי, **'כיון שלא מפרש לו בהדיא, רק בדרך רמז לצורך מוצאי שבת, הו"ל בכלל הרהור דמבואר לעיל (שו) דשרי. ולא יאמר לו: "היה נכון עימי" דזהו דבור ממש'.** וכן ברמ"א (כב) דמותר לרמז לגוי בשבת שיעשה דבר אחר השבת. (שו ז משנ"ב ס"ק כח כט). ■

אם אומר לגוי שיאמר לגוי אחר לעשות לו מלאכה בשבת. [הג' מו"ר גרשון בעל 'עבודת הגרשוני']. וה'חוות יאיר' (כג) מצדד להקל בזה וכ"ש בדבר שאינו אלא משום שבות. ועיין בספר 'החיים' שכתב: שבמקום הפסד גדול יש לסמוך על המקילין' (שוז, משנ"ב ס"ק כד).

2. בשבת בצהרים השמיע המקרר בביתו של יצחק קולות משונים ואחר כמה דקות הפסיק לפעול. יצחק חשש שמדובר בקלקול רציני והוא יאלץ מיד אחרי שבת להביא טכנאי שיתקן את המקרר. כשיצא להתפלל מנחה בבית הכנסת, פגש את הגוי שעבד בישיבה הסמוכה, שידע שהוא טכנאי מקררים. יצחק רצה לנצל את ההזדמנות ולרמז לו שיבוא במוצאי שבת לתקן את המקרר, כיון שיצחק לא היה

1. כשיצאו המתפללים מבית הכנסת בליל שבת, שמעו קולות צפצוף חזקים מכיוון המדרכה הקרובה. התברר כי אחד הילדים נגע שלא בעדינות יתירה באחת המכונות שחנתה שם והדבר גרם שהאזעקה של המכונה תתחיל לצפצף. תושבי הבנינים הסמוכים חששו שהצפצופים יפריעו להם לישון ולכן חיפשו פתרון איך אפשר לנתק את האזעקה. ר' יעקב טען שלדעתו אפשר לומר לגוי שהוא יגיד לחברו גוי אחר לנתק את האזעקה. וכיון שהישראל רק יאמר לגוי לומר לגוי יחשב הדבר ל'**שבות דשבות**'. הצעה זו עוררה משא ומתן סוער בין הנוכחים במקום ולא הצליחו להגיע לכלל החלטה. **מה הדין ומדוע?**

תשובה: יש בזה מחלוקת. ובמקום הפסד גדול שרי. **כתב המשנ"ב: 'ודע דמה דקי"ל: אמירה לגוי שבות, הוא אפילו**

ארגון 'פנים שוחקות'

בסיעתא דשמיא בהכוננת הרב אמנון יצחק שליט"א אנו ממשיכים להרחיב את פעילות הארגון 'פנים שוחקות' לחלוקת מצרכי מזון ומוצרי יסוד למשפחות ברוכות ילדים ולשיפוץ תיקון וצביעה הנצרך למשפחות, בעזרת אנשי מקצוע המתמחים במקצועות; חשמל, צבע, שיפוץ קל, אינסטלציה וכ"ו.

המעוניינים לתרום כסף: נא לפנות ל'שופר' 03-6777779

והמעוניינים להתנדב; נא ליצור קשר עם אמיר כהן טל' 0505-694-694

פרשת 'בהעלותך'

"והאיש משה ענו מאד מכל האדם"

הסמ"ג מחזיר בתשובה בחסד ה' עליו

את טעמו".

ולענין זה אמר הכתוב שדור המדבר אע"פ שגלו ממקום למקום, לא שינו את טעמם, בשביל המן שנאמר בו: "טעמו כטעם לשד השמן" (במדבר' יא). ואחז"ל במדרש 'תנחומא' (כ): 'לא ניתנה התורה לדרוש, אלא לאוכלי המן'.

"והאיש משה ענו מאד מכל האדם" (יב ג)

רבנו משה מקוצי חיבר את ספר הסמ"ג (ספר מצוות גדול) שבו ביאר וכלל סדר מנין המצוות וצווהו במראה החלום לחבר את ספר הסמ"ג וכתב בהקדמתו: ש'תוכחת הענוה היה דורש לרבים, אבל לא היה בדעתו למנות זאת בלאו וגם רבנו משה (הרמב"ם) לא הזכירו בחשבון הלאוין במנין 'ספר המצוות' שלו וכשהגעתי להשלים את מנין הלאוין הקרוני בחלום במראית הלילה: "הנה שכחת את העיקר 'השמן לך פן תשפח את ה' " (דברים' ח). והתבוננתי בבקר והנה הוא יסוד גדול ביראת השם והואלתי לחברו בעזרת 'הב חקמא לחכימין' (דניאל' ב). אח"כ עיינתי בפ"ק ד'סוטה' (ה). וגרסין שם להדיא: 'אזהרה לגסות הרוח, מנין? שנאמר: 'נכם לךבך נשכח' וכו'".

ומן הענין לציין בזה שבעשין (ג) כתב הסמ"ג כדברים האלה: 'בשנת התקצ"ו הייתי בספרד להוכיחם ואימץ הקב"ה את זרועותי בחלומות היהודים ובחלומות הגוים ובחזיונות הכוכבים ויט עלי חסדו ותרגז הארץ ותהיה לחרדת אלקים ועשו תשובות גדולות (תשובה גדולה) וקבלו אלפים ורבבות מצות תפילין מזוזות וציצית'.

והמהרש"ל פירש בבאוריו על הסמ"ג: שכונתו שהיה פותר להם חלומותיהם. ורבנו החיד"א בספרו 'שם הגדולים' (מ קעה) כתב: שנראה לו שהיה להם ליהודים ולגוים חלומות מבהילים וחזיונות הכוכבים המורים על הרעה שתבא לעולם ושם פחדו פחד נורא ועי"ז קבלו תוכחתו. ■

או שלשה ימים והיו העם יגיעים מאד וענה בדרך כחם, יעשו רצון השם ללכת אחרי הענן.

וסיפר עוד (פסוק כא): כי יש שלא יעמדו רק לילה אחד ויסעו בבקר, אע"פ שהוא טורח גדול להם. ולפעמים יעמדו הענן יומם ולילה, כי הלכו כל הלילה ובאו במקום שהוא בבקר וינחו הענן שם כל היום והוא וכל הלילה ונעלה בבקר השני ונסעו והוא טורח גדול מן הראשון. כי היו העם סבורים שיעמדו שם ופרקו העגלות והניחו משאם כמנהג הבאים מן הדרך ובהעלות הענן יחזרו לטעון ולא יוכלו לעשות להם תקון לדרך'.

"והיה טעמו כטעם לשד השמן" (יא ח)

כתב רבנו 'בעל הטורים': כתיב ב'ירמיה' (מח יא): "שאנן מואב מנעוריו נשקט הוא אל שמריו ולא הורק מפלי אל פלי ובגולה לא קלד על פן עמד טעמו בו נרחהו לא נמר". מואב שהיה שקט ועמד על מקומו, עמד טעמו. וכמו שאמרו חכמי ישראל לאחשורוש כמבואר בגמרא ב'מגילה' (יב): שילך לשאול כדת מה יעשה במלכה ושתי מחכמי מואב שטעמם לא פג. ופירש"י: ש'מתוך שהאדם שקט על מקומו, דעתו מיושב עליו'. ואילו לגבי דוד מצינו בפסוקים: 'וישנו את טעמו' (שמואל א כא יד) "בשנותו את טעמו" (תהלים' לד א). לפי שדוד גלה ממקום למקום, לכך נאמר בו: 'בשנותו

פנינים לפרשה

"בהעלתך את הנרות" (ח ב)

כתב רבנו 'בעל הטורים': 'סמך נרות לחנוכה, לרמוז לחנוכה שהמצוה לפרסומי ניסא בנרות'.

עוד עמד רבנו 'בעל הטורים', על כך שכאן נכתב: "בהעלתך את הנרות", אמר הכתוב: "נרות" לשון רבים. ואילו בחומש 'שמות' (כז כ) נאמר: "להעלות נר תמיד", היינו: נר לשון יחיד והדבר אומר דרשני.

וביאר בזה: שבא הכתוב לומר לבית הלל; שתחילה ידליק נר יחיד ולאחר מכן יוסיף בכל יום והיינו: "נרות" לשון רבים. שדעת ב"ה מבואר במסכת 'שבת' (כא:): שמוסיפין והולכין, דלא כב"ש שאומר: 'פוחת והולך' וזהו ג"כ יתיישב בלשון הכתוב: "להעלות נר תמיד" כלומר: ש'מעלין בקדש'.

"ובהאריך הענן על המשכן ימים רבים" (ט יט)

הרמב"ן בפירושו עומד לבאר את מהלך נסיעתם לפי הכתוב בפסוקים שלפנינו והכל היה בדרך עליה בדרגת טרחתם של בני ישראל בהילוך המסעות ורצונם לעשות כפי שיצווה ה' ע"י הראותו להם בהעלות הענן. וגם דברים אלו כלולים בנבואתו של הנביא ירמיה (ב): "פה אומר ה' זכרתי לך חסד נעוריהך אהבת פלולתיהך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

ואלו דברי הרמב"ן ז"ל: 'וטעם ובהאריך הענן על המשכן ימים רבים והמקום שהוא איננו טוב בעיניהם והיו הפצים ומתאווים מאד לנסוע מן המקום, אעפ"כ לא יעברו על רצון השם וזה טעם: 'נשמרו בני ישראל את משמרת ה' ולא יסעו' (במדבר' ט), כי מיראת השם ומשמרם משמרת מצותו לא יסעו. וכן אם יהיה הענן ימים מספר; כשנים,

הרב אמנון יצחק שליט"א

בעכו

אודיטוריום עכו גיבורי ישראל 24

ביום שני י"ח סיון 31/05/10

השערים יפתחו ב־20:30

כניסה 10 ש"ח

בחולון

מתנ"ס שטיינברג גבעת התחמושת 21

ביום שלישי י"ט סיון 01/06/10

השערים יפתחו ב־20:30

כניסה 10 ש"ח

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

פרויקט חברותות 'שופר'

המעוניינים להישמע לקריאת גדולי הדור הגאונים;

מרן הגאון יוסף אלישיב שליט"א

ומרן הגאון אהרן לייב שטיינמן שליט"א

ללמד בחברותות בכל רחבי הארץ, איש איש במקומו,

או המעוניינים ללמוד, נא לצלצל ל'שופר': 03-6777779

דרושים מתנדבים לשדך בין האברכים ללומדים בשעות אחר הצהרים - ערב

ארגון "ותפלל חנה"

כולל מדרש ראובן

נופש קיץ

במלון "כינר קלאסיק" המפואר

חמישי ששי שבת (ר"ח תמוז)

פרשת "קורח" 10-12/6/2010 (למנינם)

בהשתתפות:

הרב יצחק כהן צמח שליט"א רב שכונת נאות רחל בחולון
והפייטן דוד שלמה שירו נעים זמירות ישראל

מפגש

- ✓ אור כנרת
- ✓ כריכה אולימפית
- ✓ גדי כולץ
- ✓ פסולות ארזים
- ✓ וסוד הפגשו
- ✓ ג'קוטי סאנה

הגולת ענק! טבעת זהב חנימי! ביגו נושא פרסים יקרי ערך

מותני מדריכים אחרונים

במחיר מבע

1,550 ש"ח

לזוג

לפרטים: נפתלי 054-7005001

אייל 052-5500654

מבצע מדהים בשופר!

2 ש"ח = דיסק שמיעה

10 ש"ח = 3 דיסקים לצפיה

10 ש"ח = דיסק mp3

30 ש"ח = ספר 'עולם התשובה'

ניתן להשיג ב'שופר' רח' מתתיהו 10,

בני ברק 03-6777779-553

יעמוד על הברכה

יהודה בן שושנה

לרפ"ש, בריאות

פרנסה בשפע,

בנים זכרים וחזרה

בתשובה שלמה

להדר בקדש

רחוב לנדא 6 בני ברק

למבירה

ספר תורה גויל חדש

כמו כן ניתן להשיג אצלנו ספרי תורה חדשים ומהודרים

לפרטים והזמנות נא לפנות לשבתי

052-80-777-22

למי מותר לבטל שידוך?

מערכת חברותא

מיוחד 9 'גנזי המלך'

שאלה בענין לשון הרע: האם במקרה של שידוך, יש היתר ואולי אף חיוב, לגלות לחתן, או לכלה, כי יש מום חמור אצל בן הזוג?

תשובה: כתב בשו"ת 'ציץ אליעזר' (חלק טז ד): בחורה אשר ידוע לרופא שלה, באופן ברור שהיא לא תוכל לעולם ללדת, האם מחובת הרופא להודיע על כך לבחור שעומדת להנשא לו, כדי להסיר מכשול מלפניו, או שיש בכך חשש איסור של לשון הרע?

ושאלה נוספת: האם חובת הרופא לספר לבחור גם אם אין הוא פונה אליו, או אולי רק אם הוא יפנה בשאלה מפורשת? האם יש דמיון בין בעיה זו ובין בעיה של אשה החולה במחלה ממארת ועומדת לפני נשואין, שאז נפסק כי יש לספר לחתן?

וכמובן שאותה בעיה קיימת לגבי החתן, כאשר ברור שהבחור עקר לחלוטין. לדעתי, מחויב הרופא לגלות לבחור מום הבחורה, הגם שלא עולה על דעתו לפנות אליו בשאלה על מצבה מפאת חוסר ידיעה מהחסרון. וגם שהבחורה ביקשה ממנו שלא לספר לו, אין לו לשמוע לה. ואותו הדבר אם קורה שהבחור עקר והבחורה איננה יודעת מזה, מחובתו של הרופא להודיע מזה לבחורה ואבסס את דברי בהלכה.

הרמב"ם (בפ"א מהלכות ר' רוצח ושמירת נפש הי"ד) פוסק וז"ל: **'כל היכול להציל ולא הציל, עובר על: "לא תעמד על דם רע" (ויקרא' ט).** וכן הרואה את חברו טובע בים, או ליסטים באים עליו, או חיה רעה באה עליו ויכול להצילו הוא בעצמו, או לשכור אחרים להצילו ולא הציל, או ששמע עכו"ם, או מוסרים, מחשבים עליו רעה, או טומנים לו פח ולא גלה און חברו והודיעו, או שידע בעכו"ם, או באונס, שהוא בא על חברו ויכול לפייסו בגלל חברו, להסיר מה שבבלו ולא פייסו וכל כיוצא בדברים אלו, העושה אותם - עובר על: "לא תעמד על דם רע" עכ"ל. ובזה

הלשון נפסק בפשיטות גם בשו"ע (ח"מ סימן תכ"ו).

למדנו מדברי הרמב"ם והשו"ע הנזכרים, שבכלל האיסור של: **"לא תעמד על דם רע"** כלול לא רק כשהמדובר על שפיכות דמים ממש, אלא הוא כולל על כל אדם העומד מנגד ונמנע מלעשות פעולה כדי להציל את חברו מכל רעה שחורשים עליו, או מכל פח שטומנים לו ולא דוקא רציחה ממש והוא יכול להצילו מזה, הן באופן פיזי, הן על ידי פיוס שיפייס את חושב הרעה והן על ידי הקדמה להקדים לגלות מזה את אוזן חברו ואיננו עושה זאת, בכל אלה הוא עובר על לאו של: **"לא תעמד על דם רע"**.

ובדומה לזה ראיתי שכותב בספר 'פתחי תשובה' על או"ח (קנו) וז"ל: **'כל ספרי המוסר מרעישים העולם על עון לשון הרע. ואני מרעיש העולם להיפוך; עון גדול מזה וגם הוא מצוי יותר והוא מניעת עצמו מלדבר במקום שנצרך להציל עשוק מיד עושקו וכו' לענין ממון הוא בכלל השבת אבידה וכו' וכן בעניני שידוך והוא יודע שהוא איש רע ובליעל רע להתחתן עמו, כולן בכלל השבת גופו וממונו' עיי"ש.**

והלום ראיתי גם בספר 'חפץ חיים' לבעל 'משנה ברורה' (כלל ט ד) שפוסק במפורש על בכדומה לזה: שאין לעמוד מנגד ולא לדבר ולחשוש משום איסור לשון הרע, אלא שמותר וגם יש חיוב לגלות והוא זה דכותב שם: דאם אחד רואה בחברו שאחד רוצה להשתדך עם אחד וידוע להרואה כי החתן יש לו חסרונות עצומים והמחותן אינו יודע מזה ואילו היה יודע לא היה מתרצה לזה, יש לגלות לו.

ובסעיף ו' מפרט הח"ח ז"ל מהות החסרונות וכותב דהיינו: אם החסרון הוא מצד חולי גופו והמחותן אינו מכיר אותו מצד שהוא דבר פנימי אשר לא נגלה לכל, פשוט הוא דאין על המגלה ענין זה, חשש איסור רכילות. וכמו כן, היכא שהוא בלהיפוך, כשיש חסרון מצד הכלה, ממשיך הח"ח ז"ל לפסוק בסעיף ז', דאם מי שהוא יודע חולי הפנימית שיש במשודכת אך הם מסתירים מהחתן, אין על המגלה חשש איסור רכילות. וחוזר לכפול זאת ההלכה גם בסעיף י' שם וכותב: דאם יודע שהמשודכת יש לה מחלה פנימית

אשר לא נגלה לכל והחתן אינו יודע מזה, מותר לגלות לו מזה.

ומה הדין היכא שכבר משודכים זה לזה, אם מותרים, או מחויבים אפ"ה, לגלות עדיין מזה לצד השני?

הנה הח"ח ב'באר מים חיים' (שם בס"ק טו) נוגע מזה ומבאר: שההיתר בזה הוא הגם שהיא כבר משודכת לו והגם שהשידוך יתבטל ע"פ דיבורו.

עד כאן דברי ה'ציץ אליעזר' ברורים ומקובלים. אולם בהמשך הוא מבאר את שיטת ה'חפץ חיים' בדרך שלו, אך ניתן לפרשם גם בדרך אחרת. וזה לשונו של ה'ציץ אליעזר' בהמשך דבריו: **'והגם שהח"ח ז"ל מדבר בכל דבריו לכאורה, רק מהיתר לגלות ולא מזכיר בדבריו שיש גם חיוב על כך, מכל מקום נראה ברור שהוא זה מפני דבזה הוא דקעסיק בספרו, לברר ולפסוק מה שאסור לדבר משום איסור לה"ר ורכילות ומה שמותר ולכך בא בדבריו שלפנינו ומשמיענו, שבכגון הנ"ל אין איסור לה"ר ורכילות ומותר לדבר ולגלות. ואם כן ממילא כבר ברור הדבר, כי אז יש כבר חיוב על כך לגלות, מפני דבענין כזה, הדבר מובן מעצמו דאם מתברר בפנינו שאין איסור, אזי ממילא הפועל יוצא מזה הוא, שיש כבר חיוב להגיד ולגלות משום: "לא תעמד" וכו' וכו"ל.**

וגם הח"ח יסבור בפשיטות בכזאת. ורק לא מזכיר מפורש מזה היות שאין זה מטרת ספרו. הדגשתי לכתוב בלשון: **"ורק לא מזכיר מפורש מזה" מפני דכד דייקינן בדבריו ניתן להבין שלמעשה ברמז הוא מרמז גם על חיוב, כי בסעיף ד' כותב בלשון: "יש לו לגלות לו" ומשמעות לשון זה של "יש" מובנו; לא רק שמותר, אלא שגם מחויב בדבר לגלות לו'.** עד כאן דברי ה'ציץ אליעזר'.

אך המעיין בלשון ה'חפץ חיים', יווכח כי הוא חילק בלשונו בין גילוי מום של מחלה, שלגביו הוא מתבטא רק בלשון היתר, לבין מום של מינות ואפיקורסות, ששם הוא מתבטא בלשון של חיוב לגלות! ולגבי ההבטחה של הרופא שלא לגלות, הרי גדולה מזו מצינו להרמ"א ז"ל (ביו"ד רכט ז) שפוסק: **'שהנשבע שלא לגלות לחברו דבר שיצילנו מן ההפסד, הוה נשבע לבטל מצוה ואינו חל' והגר"א ז"ל (בסק"ב) מסביר: שהוא בכלל המצוה של "לכל אבדת אחיך" (דברים כב). ■**

גנב, או לא גנב?

מאת הרה"ג אונגר שליט"א

הקבועים בחוק, אך דוד טוען כי מאחר ויהונתן לקח את הרכב שלא ברשות, דינו כדין גנב החייב באונסין, יהונתן לעומתו טוען כי הואיל וכונתו היתה לטובת דוד אינו נחשב כגנב. **עם מי הדין?**

לחופשה, ניצל יהונתן את ההזדמנות ולקח את הרכב למוסך על חשבונו, בדרכו למוסך פגעה בו משאית ומחצה את הרכב לחלוטין. הוברר למעלה מכל ספק שיהונתן נהג ע"פ כל כללי הנהיגה

דוד ויהונתן חברים מסורים זה לזה, לדוד רכב מסחרי הזקוק נואשות לשיפוץ כללי. כל מאמציו של יהונתן לשכנעו לקחת את הרכב לתיקון עלו בתוהו, באחד הימים כאשר דוד נסע

הארנק שהוחזר על פי תעודת זהות

תקציר התשובה:

- בנדון, מוצא הארנק שלציידו תעודת זהות ששלח הכל לבעל הת"ז ואח"כ הגיע אדם שטען שהוא איבד את הארנק והתעודת זהות נפלה בנפרד מאחר.
- א. במסכת 'בבא מציעא' (עא.) מבואר:** שאם מצא מעות ליד ארנק, מחזיר את המעות לבעל הארנק, כיון שנוקטים שכנראה נפלו המעות מהארנק שבציידן.
  - ב. אך במסכת 'בבא בתרא' (כג:) מבואר:** שגוזל הנמצא ליד שובך, אין תולים שבא מהשובך שקרוב, אלא תולים שבא מרוב העולם. וכ"כ הב"ש (אה"ע יז ס"ט): שאם מצאו ארנק ליד מת בלתי מזוהה, אי אפשר לקבוע עפ"י הארנק את זהות המת כדי להתיר את אשתו.
  - ג. הנתה"מ (רסב סק"ו) והחזו"א (אה"ע כה י) חילקו בין המקרים:** שרק היכן שבא מאבד הארנק ואומר מדעתו שהיו שם מעות מסוימים, איננו חוששים שבדה כן מדעתו, אלא נוקטים כדבריו שנפל ממנו. ולפי דבריהם בנידוננו שבעל התעודת זהות לא טען כלום, היה אסור למוצא לשלוח את הארנק לבעל התעודת זהות אם לא אמר בעל התעודת זהות מעצמו שנפל ממנו גם הארנק.
  - ד. אך בעל הנחל"ד (ב"מ כא:) נקט:** שגם בלא טענת המאבד, יש לנקוט שהארנק והמעות נפלו מאדם אחד, שיותר מסתבר כן מאשר לתלות ששני אנשים אבדו שני דברים במקום אחד. ולפי זה כדין עשה ששלח את הארנק לבעל התעודת זהות.

חמישי-שבת עם הרב אמנון יצחק שליט"א

במלון כינר

בפרשת חוקת

ה'ז תמוז 2010 - 19/6

03-6777779 שלוחה 557 בין השעות 15:30 - 9:00

קריאת קדש

הנה מן המפורסמות פעולותיו הכבירות של הרב אמנון יצחק שליט"א בדרשותיו הרבים ברחבי הארץ והעולם בפני המוני בני ישראל וד' מצליח דרכו לעורר את הלבבות, להבעיר בהם את הניצוץ היהודי לשלהבת אש קודש וליטע בהם את הרצון לשוב למורשת אבותם בשמירת התורה והמצוות.

אולם דא עקא, שדבר גדול זה צריך המשך על ידי טיפוח תמידי, לעמוד לימין מתקרבים הרבים בהוצאת רצונם מן הכח אל הפועל, לסייע להם בעלייתם הרוחנית בכדי שלא יפלו ויחזרו חלילה מרצונם ולכוונם בדרך הנכונה שלא יסטו ימין ושמאל לדרכים עקלקלות ודבר זה ראוי להיעשות על ידי חיבור של לימוד התורה בין האברכים בני התורה למתקרבים הנכנסים לעולם התשובה.

ועכשיו נדבה רוחו של ידידנו הרב הגאון רבי אברהם ליבוביץ שליט"א, לעסוק בדבר מצוה גדולה זו, באופן של פתיחת "ישיבות ערב" בראשות אברכים תלמידי חכמים ויראי שמים, אשר ילמדו וילמדו את בני המקום ובזה יפחו בהם בעזרת ד' רוח טהרה ויסייעו בעדם בלימוד התורה ושמירת המצוות. וקיבל על עצמו הרה"ג הנ"ל ליסד מקומות תורה אלו ברחבי ארץ הקודש ולדאוג לקיומם ברוח ובגשם.

וכבוד הרב אמנון יצחק שליט"א, נרתם לסייע לדבר זה במלא כוחותיו, הן לעורר לבות בני עמינו בהרצאותיו להצטרף ללימוד התורה בישיבות אלו תמידין כסדרן והן לסייע להשיג מקורות בכדי להחזיק דבר גדול זה, לעילוי נשמתו הטהורה של מורו ורבו הגאון הגדול רבי יהודה שפירא זצ"ל, ויקראו ישיבות ערב אלו על שמו ולזכרו בשם: 'אהל יהודה'. ולצורך זה באנו לבקש מן הציבור, ליקח חלק ושותפות בדבר חשוב זה בסיוע שיש בו ממש, להחזיק בעדם להקים מפעל אדירים זה, שיש בו הצלה גדולה עד מאד להשיב בנים לחיק אביהם שבשמים בדרך התורה והמצוות. וכל המסייעים לזה הרי הם בכלל "ברוך אשר יקים את התורה הזאת", ובזכות זה יזכו כל המסייעים לבני חיי ומזוני ובריאות הגוף והנפש וכל טוב.

ובאנו על החתום:

יוסף שלום אלישיב

אהרן יהודה לייב שטיינמן

מבצע המליון בעצומו

עדין ניתן לרכוש מניית זכות בסך \$1000*

* שער הדולר לפי 4.2